ԱՐՄԱՆԻԱ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՓԱՂԱՓԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ տարեկան 4 ոսկի թղթադրամ.
Եւրոպայի և այլ տեղերի համար տարին. 20 ֆրանգ
Տնօրէնութիւնն լինք կը վճարէ փոստի ծախքը։
Բաժնէդիններըը կանխիկ կը վճարուին։ Վեցամսեայ կամ եռամսեայ բաժնորդագրութիւններ ալ կընդունուին, առանց ուէ յաւելման բաժնէդինին վրայ։
Խմբագիր-Տնօրէնին հետ կարելի է տեսնուիլ խմբագրատունը (rue Vacon, 50) ամեն օր կէսօրէնյետոյ, ժամ 2 էն մինչև 4 միայն։

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 72

1886 ԱՊՐԻԼ 24
(ԱՊՐԻԼ 12 Հ. Տ.)
ՇԱԲԱԹ

Կը հրատարակուի Չ. և Շբթ. օրեր

ՊԱՏԻՄԱՆՆԵՐ

Ծանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։
Ծանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանդիմ։
Նամակ կամ ծրար պէտք է ղրկել խմբագրութեան հետեւեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*, MARSEILLE (France)

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues au bureau dela Rédaction (Rue Vacon, 50).

ԲՈՂԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. — Մեր ազգային անկախութեան վերջին հանգուցարանը. — Նամակ Գարսկաստանից (Սալմաստ). — Նամակ Ռուսիահից (Մոսկվա). — Նամակ Գուկարիահից (Շուամա). — Նամակ Ռումանիահից (Գօրուշան). — Ֆրանսական լուրեր. — Տեղական. — Արեւելեան խնդիր. — Ծանուցումներ. — Բանասիրական (Զատիկ):

Ա Զ Գ

Զատկական տօներին պատճառով, «Արմենիա»ն չհրատարակուիլ առաջիկայ չորեքշաբթի օր։ Յաջորդ թիւը (թ. 73) կը հրատարակուի չաբաթ օր (ապրիլ 19/1 մայիս)։

ՄԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՆԳՈՒՑԱՐԱՆԸ

Հայաստանի մէջ բնակող հայեր տխուր պահապաններն են մեր հայրենիքի երբեմն փառաւոր և այժմ ամայացած յիշատակներին։ Այստեղ մի քաջ հայի գերեզմանը, այնտեղ մի հայ թագաւորի հանգուցարանը, հայի արիւնով ոռոգուած արտեր, հայի վաստքերով պահպանած դաշտեր կը ներկայանան ամեն օր Հայաստանցի հային իր նախահայրերի յիշատակները և քանիցս կը լսէն արտասուք իւր աչքերէն և հառաչանք սրտին խորերէն։

Այլ ոսկան կայ և մի ազէկէզ յիշատակարան Ֆրանսացնակ հային համար և որ օտար տարի տակ թաց աչքերով կը դիտէ իւր ազգային անկախութեան վերջին հանգուցարանը։ Ֆրանսան որ իւր հանճարագած լեզուով, իւր տուած կրթութեամբ, իւր ներշնչած ազատական զգացումներով սրտի հայրենիքն է եղած հայ ազգի կրթեալ դասակարգի մեծամասնութեան, մի ուրիշ հրապոյր ևս ունի նորա սրտի համար։ Հայի անկախութեան վերջին ներկայացուցիչը հիւրընկալուած և հանդչած է Փարիզի մէջ, Ֆրանսայի ծոցին մէջ։ 500 տարիներէ ի վեր կը քնանայ այնտեղ մեր անկախութեան ոգին։ Սէն-Ժընեվի արբայարանը ուր կը գտնուի Կիլիկիոյ վերջին Թագաւոր Լեւոն Զ Լուսինեանի դամբարանը, նոյնչափ սրտայոյզ մի յիշատակարան է անշուշտ Ֆրանսացնակ հային համար, որչափ նա պիտի յուզէր և ոգեւորէր երբ ուխտաւորի պէս կսկիծտեղով Հայաստանի սուրբ հողին վրայ, արտասուքներովին թրջէր իւր նախահայրերի յիշատակները։

Մեզ կը դրկեն թէ 300 ի մօտ հայ կայ Փարիզի մէջ։ չարժէր միթէ որ գոյանէ դէթ մի մաս միացած մի օր յիշէ թէ Լեւոնի գերեզմանը կայ Փարիզի մէջ և ուխտի երթայ նորա շիրիմին կլաթան, աղատ երգեց «Զատիկն եկաւ, բաղդըս բերեց»։

Զատիկն եկաւ, Հայը յարեաւ.
Դէ՛հ, վոզդ փըչէը, օ՛վ վոզահար,
Փողը մարսի, արտասուք բա՛ւ,
Տիւշմանդ լինի սարսափահար։

Ահա՛ դրօշն ազատութեան,
Ձեռքերն առած սուր ու հրացան,
Հայ կըտրիճներն Թըշնամուն դէմ
Ի՛նչպէս անվախ, տե՛ս, գընում են։

Ո՛հ, ի՛նչ Զատիկ ուրախալի,
Ո՛հ, ի՛նչ պարծանք Հայաստանի,
Ո՛հ, ի՛նչ մեծ փառք ու մեծ բարիք,
Թէ այսպէս լինէր Հայոց Զատիկ։

Փոքի Ց. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Զ Ա Տ Ի Կ

Զատիկն եկաւ, Քրիստոս յարեաւ.
Մա՛սի դվխին դրօշակ բացաւ
Ու Հայն Թուրքէն իր սուրն առաւ.
Մարդիկ կասեն Հայն էլ յարեաւ։

Զատկի տօնն այժ Հային բերաւ,
Մէկ սիրտ, հոգի ու սէր տուաւ,
Միածին Որդին մեր մեղք թողաւ.
Ամենք կասեն Հայն էլ յարեաւ։

Զատիկն եկաւ, դարուն բերեց,
Ազատ դաշտեր մեզ պարգևեց,
Հային խոր քնից զարթեցըրեց,
Ազատութեան հրաւէր գոչեց։

Հայը զարթեց, աչքը բացեց,
Զորս դին Հայեց, սուրը չարժեց,

Շըղթան կտրեց, ազատ երգեց
«Զատիկն եկաւ, բաղդըս բերեց»։

Զատիկն եկաւ, Հայը յարեաւ.
Դէ՛հ, վոզդ փըչէը, օ՛վ վոզահար,
Փողը մարսի, արտասուք բա՛ւ,
Տիւշմանդ լինի սարսափահար։

Ահա՛ դրօշն ազատութեան,
Ձեռքերն առած սուր ու հրացան,
Հայ կըտրիճներն Թըշնամուն դէմ
Ի՛նչպէս անվախ, տե՛ս, գընում են։

Ո՛հ, ի՛նչ Զատիկ ուրախալի,
Ո՛հ, ի՛նչ պարծանք Հայաստանի,
Ո՛հ, ի՛նչ մեծ փառք ու մեծ բարիք,
Թէ այսպէս լինէր Հայոց Զատիկ։

Փոքի Ց. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԳԱՐԵԿԱՍՏԱՆԷՆ

Սալմաստ 16/28 մարտ, 1886

Սալմաստը Գարկաստանի գաւառներէն մէկն է. դա Հայաստանի Զարեհանդ գաւառն է, բաւականի չափ ընդարձակ դաշտ մը. չորս կողմէն Զարասպեան լեռնաշղթաներով պատկուած դաշտային տարածութեան վրայ 120 ի չափ գիւղօրէք կան որոց բնակիչները Հայեր, պարսիկներ, ասորիներ և հրեայներ են։ Այդ գիւղերէն ոմանք Տէրութեան, ոմանք Խանութեան և ոմանք Ազայութեան կը պատկանին. նաև կան երկու աւաններ Տիլման և Հին քաղաք կամ Գեոկճի, շինիր անուններով։ Այդ գաւառին Արեւելքէն կ'ողջունէ Դաւրէժը, Մեծին Խոյրովայ հիմնած քաղաքը. Արեւմուտքէն Փոքր Ազբակը ուրտեղ է Բարդուղիմէոս առաքելոյ մենաստանը յորում գետեղուած է նոյն ինքն Առաքելոյ մարմինը ձախակողմեան մատուռի մէջ. Հիւսիսէն Չեր նահանգը որ այժմ Խոյ է կոչուած, իսկ Չարաւէն Ջրմին։

Տէրութեան պատկանելի գիւղօրէքը հողային արդեանց տասանորդ չեն տար, դորա փոխարէն դրամ կ'վճարեն. իսկ Խանութեան ու Ազայութեան պատկանելիները ամենայն բուսական արդեանց ոմանք տասից մէկ, ոմանք իններց և ոմանք ութից և եօթից վեր կառնեն. նաև հաւի վառելիներ ու ձուեր ու երբեմն էլ տարատարհակ մշակութիւններ կ'պահանջեն գիւղացիներէն։ Գիւղացւոց մեծ մասը հողագործութեամբ, անասնապահութեամբ, հիւանութեամբ, դարբնութեամբ կ'պարապին և ոմանք օտարութիւններ կ'գնան Ռուսց այլ և այլ քաղաքները ու այնտեղ մշակութիւններ կանեն. ասելի հարուստ մասը առևտրականութեամբ կզբաղին, ապրանքներ փոխադրելով Գարսկաստանէն Ռուսաստան։ Այս գաւառի հայոց գիւղօրէքը Տաճկաստանի գիւղօրէից նման անշուք չեն. սոքա ունին մեծ հարստութիւններ, աքանչելի բնակարաններ մեծաձախս սենեակներով որոնք պարսկական ճաշակի յարմար են կառուցած. նաև դրախտային այգիներ ու բուրաստաններ ունին. փողոցները ծառուղիներ՝ ջրային զուարճալի առուակներով յօրինուած։

Իւրաքանչիւր գիւղում կայ դպրոց և եկեղեցի. դպրոցները վերջի ժամանակները կառուցան շնորհիւ հանգուցեալ երջանկայիշատակ Գրիգոր Սրք. եպիսկոպոս Մուշեղեանին, իսկ եկեղեցիները սրբատաշ և բերդանման 4 կամ 5 դարերէ մնացած, որոնց կատարելու վերայ հրացանաձգութեան համար առանձին տեղեր կան. երևումէ որ մեր հայերը պարսիկներէն նեղութիւն կրած ժիջոցին, իրենց ապաստանութեան միակ միջոցը ապահովապէս այդ եկեղեցիներն են ասած։

Դպրոցներու դրութիւնը չատ վատ մի-

ճակի մէջ է. չնայելով նրանց հարստութեանը մի օրինաւոր դպրոց չունին. մի քանի խոխաններ ներմուծեր են դպրոցներու մէջ իբր ուսուցիչ ու կրկին դասախօսում են հին դասագրքերու վերայ հին ոճով, բոլորովին զրկուած մայրենի լեզուի գիտութենէն. ուրեմն առքա դպրոցներ չեն այլ կատարեալ տանջարաններ, ի բաց այժմեան մի դպրոցէնոր կոչվում է Կեդրոնական: Ահա այդ բանէն բողոքականները օգուտ քաղելով, մի քանի գիւղերու մէջ իւրեանց որոգայթները լարել են, որպէս զի հայոց երախաները որսալով, դիւրութեամբ կարենան որսալ նրանց ծնողաց. բայց ճշմարիտն ասած, տեղական հայերը նրանց չեն համակրիր և չեն երթևեկեր նրանց մօտ ու չեն համոզվիր նրանց չաղակրատ ու զրպարտիչ ատենաբանութիւններուն. ուրեմն եթէ 100 տարիներ մնան, մի որս անդամ չյաջողիր նրանց:

Այս օրեր գործով ասորոց Խոսրովայ գիւղի Մետրապոլիտի մօտ գնացի, որ աղբաւ լաւին է ու անուանվում է Միւսի Պրէ. դա մի հիմնալի պատմութիւն արաւ մեզ որ չատ ծիծաղալի է. նա ասում էր թէ մի քանի տարի սրանից առաջ Դահրանում կ'վարէի իմ մետրապոլիտութեան պաշտօնը. այնտեղ կար բողոքականաց մի միսիօնար որ տասը տարիներ Դահրանայ հրապարակներում հայերուն քարոզ կը խօսէր. բայց ո'չ մի հայ բողոքականութեան չէր յարած. միսիայն միսիօնարը Դահրանարնակ մի հայ ծառայ ունէր էր, որուն այնքան նեղութիւն տուեր է որ հայը նրա բռնութիւններէն մահվետականութիւնն է ընդունէր. ուրեմն Դահրանայ Ամերիկացի միսիօնարին օգուտը սա եղեր է որ 10 տարուայ ընթացքում մի հայ կարողացեր է տահկըցնել:

Ռ. Աճեմեան

ՆԱՄԱԿ ՌՈՒՍԻԱՅԷՆ

Մոսկվա, Մարտ 28/9 Ապրիլ 1886

Մի մանաւոր նամակով յայտնել էի իմ ուրախութիւնս «Հայրենասիրաց ընկերութեան» գոյութեան առթիւ և յայտնել էի ցանկութիւն որ այդ ընկերութիւնը ունենայ մի ընդհանուր հայկական լիգայի նշանակութիւն և դորա իրագործման համար անհրաժեշտ էի համարում որ նրա ծրագիրը յայտարարուի իբր դիտութիւն, քանի նութիւն և միակութիւն համակրողներին: Մեծաւ ուրախութեամբ կարդայի «Արմէնիա»ի 66 համարում առաջնորդող յօդուածը, որը անհրաժեշտ է համարում նոյնպէս դնել ծրագիրը: կարծելով որ ոչինչ միտս չի բերի ծանօթանալ մի մարդու կարծիքի հետ, նոյն աւարկայի վրայ դրում եմ այս յօդուածը:

Ընկերութիւնը պէտք է լինի ընդհանուր հայկական, առանց կրօնի խտրութեան, բուն ազգային. նորան կարող են անդամակցիլ թէ' կաթոլիկ, թէ' բողոքական թէ' մահմետական և թէ' լուսաւորչական հայեր: Ա.յս պատճառով իմ կարծիքով այդ ընկերութեան անունը պէտք է լինի «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ»: Մինչև այժմ գոյութիւն ունեցող զանազան ընկերութիւններ որոնց նպատակը նոյն է, դառնում են ճիւղեր վերոյիշեալ ընկերութեան: Ընկերութիւնը ունի մի կենտրօն, որը անպատճառ պէտք է լինի աղտա երկրում: Ընկերութիւնը նիւթականապէս ապահովվում է նուիրատուութիւններով և անդամական վճարներով: Ճիւղերը հատաքած փողերը ուղարկում են կենտրօնին:

Ընկերութեան դվատուր անդամները, այսինքն որոնց ձեռքում է ընդհանուր կառավարութիւնը, ընտրվում են բոլոր անդամների ձայների մեծամասնութեամբ, իսկ առհասարակ անդամ ընտրվում են անձինք մի որ և իցէ ճիւղի (ուր գտնվում է ցանկացողը) անդամների մեծամասնութեամբ: Իւրաքանչիւր անդամ բացի այն որ պարտաւորվում է կատարել իւրեան յանձնած գործերը, վճարում է ընկերութիւնից նշանակած մի յայտնի վճար: Ընկերութեան անդամները ուսումնասիրում են (մինչև գործելը) ամենամանրամասն կերպով իւրեանց հայրենիքը, ժողովուրդը և բուն հայրենիքում մեր ժողովուրդին պատող տարրերի հետ (այդ անվում է կամ նիստ. բում կամ մանաւորապէս):

Ընկերութիւնը իւր գործի համար ուղարկում է իւր հաշուով ընկերութեան անդամներից անձինք տեղրօրի տեխնիկան ուսումնասիրելու, տեղէ կութիւններ հաւաքելու Հայաստանում, հայրենիքում պրօպագանդա անելու և. Ընկերութիւնը ունի մի սեփական օրգան որի միջոցով աշխատում է տարածել յեղափոխական մաքեր, ծանօթացնել ընթերցողներին իւր գործունէութեան հետ (ի հարկէ այն չափով յայտարարել որ թշնամիները իւ ձեռս չը գործադրեն), տալ լիակատար ծանօթութիւն բուն Հայաստանի վիճակի հետ: Նոյնպէս, եթէ հարկաւոր է, տպագրել և ցրվել ժողովրդի մէջ բրօշիւրներ: Ընկերութիւնը աշխատում է ոչնչացնել ամէն մի մանիչին:

Ս.

ՆԱՄԱԿ ԳՈՒՎԿՈՐԻԱՅԷՆ

Շուռվա, 5/17 ապրիլ 1886

Հայրենասէր թերթերիդ տեղւոյս աղդայնոց մէջ տարածուելէն ի վեր, կարծես բոլոր հայերի սրտերն ալ փոխուելով Հայաստանի սիրով վառուած կը փափաքին տեսնել հայրենեաց աղատութիւնը. և այսպէս իրենց բոլոր ոյժը վարժարանաց յառաջդիմութեան վերայ յենած են որ արդարև մեր վերկութեան յոյսը և ապաւէնն է. այս բարեջան նպատակաւ տեղւոյս երեւելի համեստափայլ ընտանիքներէ մի խումբ «Լուսաբերեան» անուն մի ընկերութիւն կազմեին, որոնց նպատակն է մօտիկ երկու տարիէ ի վեր փակուած լուսական սեռի վարժարանը բանալ և կըրթել աղջկունք բարոյապէս և մտաւորապէս: Ընկերութիւնը պիտի հոգայ վարժարանի բոլոր ծախսը իրենց նուիրած և բաժանորդներէ հաւաքած դրամներով: Համեստափայլ կանանց սոյն ձեռնարկութիւնը մեծ պատիւ կը բերէ իրենց և ազգական սեռին, եթէ արդի սկզբունքով ընթանան...: Մենք առ այժմ յարատեւութիւն և սէր կը մաղթենք յիշեալ «Լուսաբերեան» ազնիւ խմբին, և կը թողումք ապագային ընել մեր դիտողութիւնները, արտայայտելով իրենց անուններըը և բարեմտնական գործերնին, որք անշուշտ չպիտի նըմանին «ապրիմ մեռնիմ» ծաղկին, ուրով մենք ևս առիթ պիտի ունենանք գովեստիւք խօսիլ իրենց աշխատասիրութեան վերայ:

Օ՛ն, աղնի՛ւ սիրնայք, քաջալերուեցէք, մի՛ վհատիք, դի ընդ ձեզ է Աստուած:

ԼԵՒՈՆ Ց. ՔԻՉԻԿԵԱՆ

Ց. Գ. Վառնայի ազգայիններէն ա. նուանի Տ. Նորայրի եղբայր Գէորգ էֆ. Ձիլմէճեան որ գործով քաղաքս եկած էր, իմանալով կանանց սոյն ընկերութեան ձեռնարկութիւնը, իր լսման ևս չկնայեց այսպիսի բարի նպատակի մը համար, և խոստացաւ միանգամայն որ քիչ միջոցի մէջ վարժուհի մը գտնելով ղրկէ. այլեւս Ձիլմէճեան էֆէնտին մասնաւոր չնորհակալութեան արժան է:

ՆՈՅՆ

ՆԱՄԱԿ ՌՈՒՍԱՆԻԱՅԷՆ

Պօրուղաճ, 25 մարտ 1886

Ջե՛մ կարող նկարագրել ձեզ թէ որքան մեծ ուրախութիւն ղգացած եմ կարդալով «Արմէնիա»ի սիւնակներուն մէջ՝ Պուքրէշու պատուարժան ազդայնոց «Հայրենասիրաց ընկերութեան» Գործադիր ժողովոյ ըրած որոշումն ձեր ազգօգուտ թերթին նկատմամբ. արդարև ուրախութիւն նոցա, ըստ որում գիտցած են մարդասիրական ոգւով դնահատել և յարգել ձեր աշխատութիւն, որ դժբախտաբար թէպէտ առ ժամանակ մի ղըրկուեցաք ձեր սիրելի Հայրենիքէն, բայց սրտիւ՝ անկէ բնա՛ւ զատուած չե՛ք: Այս առթիւն օգուտ քաղելով, կուգամնաև իմ ընորհակալութեան ղգացումներս յայտնել Հայ գատին յոյս և պաշտպան, եւ անդուլ ի վեհ Յակոբեանէն:—Կեցցե՛ն և Պուքրէշու պատուարժան ազդայինքն. թող գիտցած լինին թէ՝ այսու քաջալերը կը կարդան բովանդակ Ռուսահայոց որ իւրեանց բարի օրինակին հետևին:

Սրդ դարձնեմ դրանիս թել առ կէտ իմոյ նպատակի: Բաւական՛ գուժկաններ ունեցած ևս ցարդ, ո՛ քաղցր իմ Մայրդ Հայաստան. արդ ժամանակ է ուրախութեան. տե՛ս թ՛ նչպէս կարօտով ամեն հայ սիրտեր որք ի սիւնուս աշխարհն են ցրուեալք, քոյդ սիրոյն տոդորուած երևին այսօր. մինչև անդամ անոնք իսկ որ իոր քունի մէջ թմրած էին երբեմն, եւ յիրաւի չատոնց պէտք էր որ սթափէինք, ո՛ արենակից եղբարքդ իմ:

Եթէ որ ամեն Հայ չունչ որք ընդհանուր աշխարհիս մէջ սիրուած կան այսօր, թէ' մեծ և թէ' փոքր, թէ' հարուստ և թէ' աղքատ, ամենքեան միաբան սիրով ձեռք ձեռքի տուած, ի մի սիրտ և ի մի հոգի իբարու օգնելով դործած լինէինք առ ի չահաւէտ լինելոյ մերս հայրենեաց, և ի՞նչպէս. ամեն մէկերնիս ըստ իւրում կարեաց. ոմանք գրչով, ոմանք դրամով, և ոմանք ալ իւրեանց կեանքով.... անտարակոյս պէ՛տք է որ սեռած լինէինք արդէն մեր Հայաստանի փրկութեան օրն ալ հասած. ըսել կուզեմ թէ հարկ չի՛ կար մեզ առ այսքան համբերող լինել որ կը նշանակէ անտարբեր ձեալ մեր հարցասհարեալ եղբարց կամ մեր հայրենեաց փրկութիւն տպատել ուրիշներէն. չէ՛, ե՛ղբարք իմ սիրեցեալք, մե՛ղ հարկ էր մե՛ղ՝ ղորդիականն կատարել ղպարտիս. այո՛, այս սուրբ պարտքը մերինն էր և ոչ օտարին:

Ի վերայ այսր ամենայնի չը վհատինք, ե՛ղբայրներ. յոյսերնիս կորած չէ՛ դեռ ևս (լա՛ւ է անագան քան երբէ՛ք, կըսէ Գաղղիացւոյն առածն.). միայն թէ հաւատք, յոյս և սէր ունենալէս զատ՝ մեծագործ դրամալ պէտք է որ իր առաջնակարգ և մեծ դերը կատարէ ներկայիս մէջ. առանց որոյ՝ անհնար է նպատակի հասնել:

Հուսկ յետոյ նա՛ ատենիկ և դառն եկերը հասեր՝ իր հետ բերելով մեր նախնեաց քաղցր յիշատակները:—

Օ՛ն արդ քաջալերունք, Հայոց զաւակունք,
Վաղե՛ նք գունդ ի գունդ, ի մահ և ռանդունք.
Ի սէր սուրբ Երկրին, չամփրել զթշնամիս,
Առնուլ վրէժնիս, իբրև զՀայորդիս—
Փութասցուք կանգնել քաջ պըռակատուր,
Հայրենեաց հիւսել, զթագ փառատուր:—

Արդ, ո՛ բարեծնունդ որդիքդ Հայաստանի, ձեզ սա տողերը դրողը և յորդորողը անկեղծ հայ սիրտ մ'է, և սիրով կը հրաւիրէ զձեզ որպէս զի արդար դատերնիդ միշտ և հանապազ պաշտպանէք, անդադար պահանջելով թէ' դաշնագիր տէրութիւներէն, և թէ' ուղղակի ձեր ոսոխէն, գուցէ համոզեալ բռնաւորին՝ հաճեցի կրկնել զԱւետարանականն առած «Թէ՝ յ'Աստուծոյ ո՛չ երկնչիմ և ի մարդկանէ ո՛չ ամաչեմ, գոնեա վասն աշխատ առնելոյ զիս յամենայն ժամ, դատ արարիչ դոցա»—

Իսկ ընդհակառակն եթէ որ մի՛շտ խուլ մնանք մեզ սիրով մերձեցրի վերաբերեալ առանձնաշնորհումներուն՝ այն առեն չունիմք ասել քան թէ յենուլ միայն մեր ղէնքի և մեր բազուկների վրայ, առեալ կրկնելով սա խօսքերն թէ՝ աւելի լա՛ւ է դիմել բնական օրէնքին՝ (այն է պատժական միջոցին) քան թէ ենթարկիլ մեծ պետութիւններին և այսպէս լսել տալ նմա:

Հետևաբար սա՛ է միակ միջոց ազատութեան և փրկութեան ազգի մերոյ:

Բարեհաճեցէք, կ՚աղաչեմ, Խմբ. Տէր, ներկայս ձեր պատուական թերթին էջերուն մէջ գետեղել տեղ մը, որ և ճիամ խորին յարգանօք ամենախոնարհ ծառայ ձեր։

Ուսուցիչ հայ վարժարանին

Ն. ՋԻՆՆԷՆԱՆ

Բ. Դ. Խմբագրապետ Տէր, որպէս զի սխալ տեղեկութիւն տուած չը լինիմ «Արմէնիա»ի պատուարժան ընթերցողայ մեր Պօղոսեանու մանչ տըղայոյ դպրոցի մասին՝ կաղաչեմ բարեհաճեցէք ուղղել նորա չինութեան Թուականն, որ կարծեմ սխալմամբ սպրդած էր «Արմէնիա»ի 51 թուոյն մէջ, զի փոխանակ 1833 ի գրուած է 1883.—«Նամակիս մէջ որ առ խմբագրութիւնդ՝ գրած էի սա պէս մին՝ մանչ տղայոյ հասատատեալ ի 1833 թուականէ։» Պօղոսեանու դըպրոցն կէս գարէ ի վեր հասատատութիւն գտած է, առ որ ունիմ ապացոյց Արժ. Տէր Պօղոս Յակովբեան բաղմերախտ Հայրն որ 40–43 տարիներէ ի վեր դաստատութիւն կընէ Դըպրոցիս մէջ։

ՆՈՑՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պ. Ֆրէյսինէ Բաւի որ Արեւելեան խնդրին նկատմամբ մի հարցում ուղղած էր արտաքին գործերի նախարարին, Երեսփոխանական ժողովի երէքշաբթի օրի նիստին մէջ յետ կոչեց իւր հարցում, յայտնելով թէ պ. տը Ֆրէյսինէն խնացուցած է իրեն որ անպատեհութիւններ կրնան յառաջ գալ այդ հարցում վիճաբանութեան ենթարկելէ. մինչդեռ ժամանակ ըստ որ Խորհրդարանի անդամներն մէկ չորրորդը համաձայն է իրաւարար մի ատեան կազմելու գաղափարներին որ հետզհետէ պիտի լինին քաղաքակրթ աշխարհի դաշտափարները։

Արտաքին գործերի Նախարար պ. տը Ֆրէյսինէ պատասխանեց թէ ինք սկզբունք համաձայն է. չատ փափաքելի է որ արդարութեան և իրաւունքի ձայնը հետզհետէ փոխանակէ Լինդանօթի խժդժական ձայնին. բայց Ֆրանսա չկրնար նախաձեռնութիւն ունենալ այդ բանի մէջ. պատութիւնները արդէն վճռի խնդիրը նկատի առած են, իրաւարարութիւնը կը դործադրուի և չէ կարելի որ մի պետութիւն առանձնապէս դործէ։ Ֆրանսա եւրոպական համաձայնութեան մէջ իր ազդեցութիւն ի դործ կը դնէի նպաստ խաղաղութեան։

—Երեսփոխանական ժողովը ընդունեց 300,000 ֆր. ի վարկը Թուլօնի առաղաստահական տեսակէտով չինութիւններին համար։

—Երեսփոխանական և Ծերակոյտի ժողովներն զատական արձակուրդն ունեցան երկ. օրէն սկսած մինչև մէկ ամիս։

—Երեսփոխանական ժողովին նախագահ պ. Ֆլօքէ կերթայ Լօնտօն մայիս 8 ին Կլատսթընի իրլանտական Ծրագրին վրայ բացուելիք վիճաբանութեան ունկնդիր դառնալու։

ՏԵՂԱԿԱՆ

Ապրիլ 22, երկ. օր, կէսօրէն յետոյ ժամ 2 ին, Մարսէյլի հայ դաղթականութեան Ընդհ. ժողովը նիստ ունեցաւ մատուռին մէջ։ Գոհ ենք որ այս անգամ ժողովրդի մեծամասնութիւնը ներկայ դտնուած էր։

Ընդհանուր ժողովին իւր օրինաւոր դիւան կազմելէ վերջ, կարդացուեցաւ անցած տարուան Ընդհ. ժողովի տեղեկագրութիւնը որ վաւերանալէ յետոյ անցան օրակարգի հետեւեալ խնդիրներին։

Ա.—Հոդաբարձութիւնը ներկայեց իւր տարեկան հաշուետուութիւն, որմէ կերեւէր թէ մեկ տարու մէջ հետեւեալ հասոյթները եղած են. Մարսէյլի հայ դաղթականութեան տարեկան տուրքերէն 3030 ֆր. արժէթուղթերի տոկոսներէն 87 ֆր. փարիզի աղգայիններէ հանգանակութենէն 1070 ֆր. պատահական եկամուտներէ և պատրաստ դրամի տոկոսն 766 ֆր. ընդամէնը 4953 ֆր.։ Ասոր փոխարէն մատուռի տարեկան ծախքըն եղած է 4220 ֆր. որով 733 ֆր. աւելցած հայոյթ մը կը մնար մատուռին։ Ս. յս հաշուետուութիւն ներկայների կողմէն քննուելով ընդունուեցաւ և միաձայն դոհունակութիւններ յայտնուեցան Պատ. Հոդաբարձութեան անխոնջ ջանքին և արդիւնաւոր պաշտօնավարութեան համար։

Բ.—Հոդաբարձութիւնը իւր պաշտօնավարութեան պայմանաժամը լրացած լինելով հրաժարական մատոյց։ Թէև խնդրուեցաւ մի տարի եւս չարունակել դարձեալ իրենց պաշտօն, բայց իրենց հրաժարականին վրայ պնդելնուն պատճառաւ, Ընդհ. ժողովի կողմէն ընդունուեցաւ։

Գ.—Նոր ընտրութիւնը կատարուեցաւ դաղտնի քուէարկութեամբ և քուէներուն բացարձակ առաւելութիւն ստացան Պ. Պ. Յ. Սէլեան. Յ. Թիւրաբեան և Պաղտան Պաղտանօֆ, սակայն այս վերջինը չուզելով ստանձնել Հոդաբարձութեան պաշտօնը, մէկ անձի վրայ դարձեալ քուէարկութիւն կատարուելով ընտրուեցաւ Պ. Յ. Բամալեանց. Հետեւապէս ներկայ Հոդաբարձութիւնը կազմուած է հետեւեալ անձերէ. Պ. Պ. Յ. Սէլեան, Յ. Թիւրաբեան և Յ. Բամալեանց։ Ս.յս ընտրութիւն ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառած է, զի երէք Պատ. ընտրեալներն ալ ունին իրենց պաշտօնի պահանջած յատկութիւնները։ Մանաւորապէս Պ. Յ. Սէլեան կատարեալ փորձառութիւն ունեցած է այդ պաշտօնի մէջ, ըստ որում մատուռի հիմնադիրներէ մին լինելով մինչև յարդ իրը Հոդաբարձու անձնուիրաբար ծառայած է. և ոչ միայն այս, այլ և ամէն պարադայի մէջ իւր ցոյց տուած անկեղծ աղգասիրու-

թեամբ Մարսէյլի հայ դաղթականութեան պատիւ բերող անդամներէ մին եղած և արժանացած է ընդհանուրի դովեստին և չնորհակալութիւններուն։

Դ.—Միաձայնութեամբ որոշուեցաւ որ Արժ. Տ. Սահակ քահանայ Իւթիւճեան երթայ Փարիզի աղգայիններին իւր տարեկան այցելութիւնն կատարելը։

Ե.—Պ. Կ. Կիւլպէնկեանի առաջարկութեամբ, տեղիս դաղթականութեան կողմէն նախորդ տարիներուն պէս Փարիզի «Հայկազեան Ուսումնասիրաց» ընկերութեան նպաստ դրկելու խնդիրը վիճաբանութեան ենթարկուեցաւ։ Միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ յիշեալ ընկերութեան օդնելու պէտքը, սակայն ներկայներէն ամէնց դիտողութեան վրայ որոշուեցաւ որ Արժ. Տէր Սահակ քահանայ իւր Փարիզ այցելութեան միջոցին ընկերութեան ներկայ դրութեան վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդէ տեղիս Հոդաբարձութեան և ըստ այնմ ձեռնարկուի հանգանակութեան այդ նպատակի համար։

—Երկ. օր սկսաւ հրատարակուիլ ամէնօրեայ մի նոր թերթ Marseille Républicaine անուն։

—Իտալիոյ արեւմտեան ծովեզրներէ եկած նաւերը 3 օր, իսկ Պրինտիզիէն և արեւելեան ծովեզրներէ եկածները 5 օր քարանթինայի կենթարկուին Ֆրանսական նաւահանդիստներն։ Թիւրքիան ալ 5 օր քարանթինա դրած է Իտալիայէն դնացող բոլոր նաւերի համար։

—Երկ. երեկոյ Էրօքի սրճարանին մէջ հաւաքուած 200 ի չափ բազմութիւն որոշեցին հրապարակային մի մեծ դումարում կազմել, հանդիսապէս բողոքելու համար հատատատուած և հատատուելի այն օրէնքներուն դէմ որոնք արտատահմանէ ներմուծուած արմտիքներուն վրայ տուրքերը հետզհետէ կը բարձրացունեն։

Պարոն Կոստանդին Մովիանեանց, ուսանող Առևտրական բարձրագոյն վարժարանին ի Մարսէյլ, մարտ 23/4 ապրիլին հանգուցեալ իւր հօր Գէորգ Մովիանեանի հոգուն համար պաշտօն և պատարագ մատուցանել կը տայ տեղիս հայ մատուռին մէջ, Նոր Կիւրակէի օրը, մայիս 2 ին։

Հանդուցեալն և իւր ազնիւ որդուբարեկամները կը հրաւիրուին ներկայ դտնուիլ նոյն օր այդ տխուր հանդիսին։

Տփղիսի «Արձագանք» լրագրին մէջ կը կարդանք որ հանդուցեալը հազար րուբլի կտակեր է Ս. Դայիանեան օրիորդական ուսումնարանին և մի հազար րուբլի եւս զանազան եկեղեցական հատատատութիւններուն։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Վիէննայէն կհմացունեն թէ Ադիէնքէն եկած վրդովիչ լուրերն մեծ յուզում պատճառեր են «Պուրս»ին մէջ ուր գործ անողները կը հաւատան թէ Ռուսիան պատերազմի կը պատրաստուի և յուզուած է Ադիէնքէն հասած լուրերով։

—Morning Post ին կհմացունեն Վիէննայէն թէ Փարիզի և Պեռլինի դահլիճները իմացուցեր են միւս պետութիւններուն թէ իրենք որոշած են հեռի մնալ Ծունաստանի դէմ ոեէ սպառնական գործողութենն անելէ։

—Այսօր Լիվառիսի մէջ Զարին նախագահութեան տակ, խորհրդակցութիւն կը լինի որոշելու համար թէ Ռուս կառավարութիւնը ինչ դիրք պէտք է բռնէ այժմ յունական խընդրին մէջ։ Րումանիոյ մէջ մեծ քանակութեամբ առւար կը գնեն ի հաշիւ Ռուս կառավարութեան։

—Ցոյն լրագիրները միաձայնութեամբ կը հաստատեն թէ այս չարթի պէտք է նկատել իբրև յունական խնդրի որոշ մի կերպարանք ստանալու չարաթը։

—Նախորդ թիւով հրատարակեցինք թէ Անգլիան առաջարկած է մեծ պետութիւններին հետեւեալ երեք կէտերը. 1ն. Մի վերջնագիր ղրկել Ծունաստանին 8 օր պայմանաժամով. 2դ. եթէ Ծունաստան ղէնքնկեց չլինի մինչև 8 օր, մեծ պետութիւնները դեսպաններուն յետ կանչուիլը Ադիէնքէն։ 3դ. Ծունական ծովեզրներուն և նաւահանդիստներուն պաշարուիլը։

Կը թուի թէ Ալմանիան, Աւստրիան և Իտալիան այդ առաջարկին վրայ համաձայնած են Անգլիոյ հետ. միայն Ռուսիան և Ֆրանսան, թէև վերջնագիր ղրկելու կը համաձայնին, բայց չեն ուղեր սպառնական միջոցներուն դիմել Ցոյներուն դէմ։

—Daily Chronicle ին կհմացունեն Կ. Պօլսէն թէ Ռուսիան կը պնդէ որ Բ. Դուռը չընդունի Թիւրքօ-պուլկար կարդադրութիւնը քանի որ էշխան Ալէքսանդր յետս չկոչէը իւր ատած վերապահումներն հնգամեայ պաշտօնավարութեան նկատմամբ։

—Ադիէնքէն եկած հեռադիրներ յոյս կը յայտնեն որ Լիվառիսի մէջ լինելիք խորհրդակցութեան նպատակն է ոեէ մի գոհացում տալ Ծունաստանին։

—Ադիէնքէն ապրիլ 22 ին եկած մի հեռադրի նայելով, Թըրնօվոյ մօտ Թիւրք և յոյն նախապահնորդ զօրքերն հրացան պարպեր են իրարու դէմ։ Կըսուի թէ Թիւրքերն յունական հողը մնալ փորձելէ յետոյ, փութացեր են իրենց դիրքեր Թողուլ և յետ քաշուիլ։ Ո՛չ մեռած կայ ո՛չ վիրաւոր. բայց Ցոյներ 2 Ընդհանօթ դրաւեր են Թիւրքերէն։ Ցոյն դինուորական իշխանութիւնը հրաւիրած է Թիւրք իշխանութեան որ գայ վերստին բռնէ իւր դատարկ Թողած դիրքերն։

—Կ. Պօլսէն ալ կհմացունեն ապրիլ 21 ին որ իբր թէ Սալոնիկի մօտ Քասանտրայի չրջակայները Թիւրք զօրքերը ցիրուցան արած են Ծունաստանէն եկած մի հրոսակախմբի։ Շատեր մեռեր են եղեր և մի քանին ալ գերի ինկած են Թիւրքերուն ձեռք։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Ա Զ Գ

«Արմենիա»ի բաժնորդ դրուիլ ցանկացողներին դիւրութեան համար, ուրիշեցինք նոր բաժնորդագրութիւններն ընդունիլ իւրաքանչիւր ամսի մէկէն սկսելով։ Նախորդ թիւերն կը ղրկուին անոնց միայն որք յատկապէս փափաք կը յայտնեն։

Ա Զ Գ

Խմբագրատունը փոխադրուած լինելով Vacon փողոց թ. 50, կը խնդրուի չշրկել նամակներն այսուհետև Rue Arménie, 2, այլ պարզապէս հետևեալ հասցէով.

M. PORTOUKALIAN, Rédacteur du journal «Arménia». MARSEILLE (FRANCE).

ՄԱՆՈՒԿԵԱ ՄՒՐԱՃՈՐԵԱՆ

ՆԿԱՐԱԴՐԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՅԱԲՆԱԿ ԳԱՒԱՌՍ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ

ՏԵՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ ՍՄԲԼՆ ԵՒ ՁՈՐԼՆ ՀՆԼՆ ԵՒ ՆՈՐԼՆ ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏՆՈՑ

Մասն Ա. Բ. Գ. (առաջն)

Հայաբնակ գաւառաց ընդհ. նկարագրութիւնն, տեղագրութիւնն, աշխարհագրութիւնն, չէն և ամայի վանօրէից նկարագիրն, առանդութիւնք և այլ նիւթեր պարունակող Ազգ. գործ մի է, ամենակարևոր և հետաքրքրական դրուած չրջահայեաց և շատ նուրբ տեսութեամբ արժանի ամեն Հայու յամախական վերծանութեան։

Կը գտնուի բոլոր դրավաճառաց քովկեդրոնաական է Պօլիս Պահէ-գափու հայագործի վաճառատուն, թիւ 11։

Գին — Ա. և Գ. մասերն 8 ական, իսկ Բ. մասն 10 դահեկանի։

Վարժարանաց համար զոհացուցիչ զեղչ կը լինի, և յանձնարարութիւնք ճշդիւ կը կատարուին։

A. H. CREET & C° .,

CAWNPORE, EAST INDIA

GENERAL MERCHANTS, COMMISSION AGENTS AUCTIONNEERS, HALF-MOUNTING CONTRACTORS, AND" MANUFACTURERS AND IMPORTERS OF GENERAL AND LEATHER GOODS.

As French Goods always find ready sale in India, French manufacturers wishing to obtain a large and flourishing market like Cawnpore for their articles, are requested to use our experience in business. We have large Sale Rooms, and we charge Commission 10 per cent. or according to terms of agreement.

In exchange for Goods, or on Trader's ow account, we can supply at market rates Country Produce to any extent and in the shortest time possible. On notice being received, we will ship through our Calcutta and Bombay Agents the followinh : —

SEEDS, EDIBLE GRAINS, FABRICS, FIBRES, OILS, LAC, SUNDRIES

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Ա. ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՁՆՈՒՀԻՄԸ գին 50 սանթիմ.
Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑԻ » 20 »

Ըր ծախուին Փարսէյլ, «Արմենիա» լրագրի խմբագրատունը։

Ուսար քաղաքացիներին կը ղրկուի փոստով, երէ վերոյգրեալ գիներով Ֆրանսական, բրքական կամ ռուսական փոստի թղթադրոշմ դրկեն «Արմենիա»ի խմբագրութեան։

«ՄՇԱԿ» ԼՐԱԳԻՐԸ

Ինչպէս արդէն յայտարարած էինք, Տփղիսի «Մշակ» լրագիրը սկսած է հրատարակուիլ նոր տարւս սկիզբէն, խմբագրապետութեամբ Մեծ. Գ. Գրիգորը Աբգարեանեան։

«Մշակ»ը այս տարի կը հրատարակուի չորեքն երեք անգամ և տարեկան բաժնորդագինն է, ամեն տարի համար, ռուսական թղթադրամ 10 րուբլի և կամ ֆրանսական 25 ֆրանկնոց թղթադրամ որ կարելի է ապահովագրուած նամակով ղրկել խմբագրութեան հետևեալ հասցէով.

Rédaction du journal arménien «Mschak». Tiflis (Caucase-Russie).

Պ. Գ. Աբգարեանն թէ՛ խմբագրական հմտութիւնը և թէ՛ հայրենասիրական եռանդը հանրածանօթ լինելով, աւելորդ կը համարինք խօսիլ այդ նկատմամբ և կը յուսանք որ շատեր պիտի փութան բաժնորդ գրուիլ մի այդպիսի կարևոր թերթի, նոյն իսկ իրենց օգտի համար։ «Մշակ»ի վերաբերեալ հրատարակութիւնը մի այնպիսի ուրախութիւն երևոյթ պատճառած է Ռուսաստանի մէջ որ գոնէ քաղաքներէ վրէժացած են հեռագիրներով յայտնել իրենց չնորհաւորութիւնները «Մշակ»ի խմբագրութեան։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՏՈՐ Ա.

Կենդանական նիւստուածաբանութիւն եւ մարդկային կազմախօսութիւն ու բնախօսութիւն։

Աշխատասիրեաց Ն. Տաղաւարեան

*Հայերէն բնական պատմութեան մը անհրաժեշտ պէտքն ի վաղուց ան՛ տի կը ղգացուէր։ գոհութեամբ կը տեսնեմք որ Պրն. Տաղաւարեան կաշխատասիրէ լրացնել այդ թերութիւնը, հրատարակելով այս կարևոր գործը, որ կը բազկանայ չորս առանձին հատորներէ։ Ա.—կենդանական Հիւստուածաբանութիւն եւ մարդկային կազմախօսութիւն ու բնախօսութիւն. Բ.—կենդանաբանութիւն։ Գ.—Բուսաբանութիւն. Դ. —Հանքաբանութիւն եւ Երկրաբանութիւն. մէն մի հատոր պիտի բազկանայ 35 մեծադիր ութաժակ թերթերէ, պարունակելով 350 է աւելի գեղեցիկ պատկերներ։ Առաջին հատորի հրատարակութեան արդէն ձեռնարկուած է և առաջին տաս թերթերն լոյս տեսած են։ Այս հատորն իւր վերջը պիտի ունենայ նաև 1000 գիտական բառերէ բազկացեալ բազմալեզուեան բառարան մի և գինը պիտի լինի 40 դրչ. իսկ կանխաւ իւրը բաժանորդ վճարողաց համար 30 դրչ.։ Բազմաթիւ օրինակ գնողաց համար մանուածոյ զեղչ կը լինի։ Իւրաքանչիւր թերթի գինն է 70 փարա։ Կեդրոնատեղին է «Գիտական Եարժման» սենեակը, Կ. Պօլիս, Մէրճան, Գաւառ—Գումբուլ խան։ կը գտնուի նաև Թիրկինեան վաճառատունը, Պիպէռճեանի գրասենեակը, Աբրահամեանի թղթավաճառանոցը, և Պահչէ Գափուի Ջրավաճառաց քով։—

JOHN SARKIS

PAPASIAN

PAPETERIE — LIBRAIRIE

Magasin de Musique

RUE FRANQUE, PASSAGE CRAMER, SMYRNE (Turquie d'Asie)

Fournitures pour Consulats, Agences, Bureaux, Écoles, etc.

Articles pour Photographes ,peintres et ingénieurs.

Cartes Géographiques et maritimes, Plans de Smyrne et photographies (vues) de différentes villes de l'Asie-Mineure.

Reliure en tous genres, et Commissoins de travaux d'imprimerie.

Tablaux, Corniches, Baguettes. *Encadrements* avec soin et précision.

Grand assortiment de Musique des plus renommés éditeurs et *Seul Dépôt* des éditions économiques de Ricordi, Peters et Litolff.

Instruments à Cordes, Pupitres-musique, Cordes pour Violon, Guitarre, Mandoline et Piano des meilleures fabriques d'Europe, etc.,etc.

On se charge de toutes sortes de Commissions.

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՅԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.

IMPRIMERIE DU MIDI

TYPOGRAPHIE

M. SCHICKLER

LITHOGRAPHIE

Rue Vacon, 50. - Marseille

Prix-Courants
Factures
Circulaires Commerciales
Entêtes de Lettres
Enveloppes

Spécialité pour Brochures, Catalogues et Mémoires

OUVRAGES DE LUXE

JOURNAUX DE TOUS FORMATS

Cartes de Visite
et d'Adresse
Lettres de Mariage
et de Naissance
Mandats

LETTRES DE DÉCÈS EN 1 HEURE

Affiches en noir et en couleurs, Prospectus

AVIS. — *La Maison se recommande par a Netteté de son Travail et par la prompte exécution des Commandes*